

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Augustus 27-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

A' *Nápolyi* Király Augustus' 14-dikén reggeli 3 óraker megérkezett *Dresdába*.

A' Berlii levelek Aug. 17-dikén jelentik, hogy *Austria* Aug. 11-dikére virradó éjjel nyilatkoztatta ki a' hadakozást *Frantzia* ország ellen.

Napoleon Császár Augustus' 15-dikén átját *Dresdából* *Pirnába*, 's onnét *Bautzenbe* vette.

A' *Frantzia* játékosok is, kik a' fegyvernyúgvás alatt *Dresdában* jádzottak, oda hagyták már ezen várost, 's a' *Ménusi* *Frankofurtumon* két tsapatokban útaztak által *Paris* felé.

Gen. Moreau a' *Cseh* országi tudósítások szerint az *Orosz* Császári Felső' *Generális* *Adjutánsává*, 's *Generális* *Jomini*, ki a' *Frantzia* armádát oda hagyván a' szövetségesekhez által állott, *Orosz* *Generál* *Lieutenántá*, neveztettek.

A' *Breszlai* újságban ilyen nyilatkoztatás jött ki Aug. 18-dikén a' fegyvernyúgvásnak felmondattása eránt: — „*Austria* részéről Augustus' 11-dikére viradó éjjel a' hadakozás kihirdettetett, 's az *Orosz* és *Prusz* részről felmondattott; úgy, hogy a' hadakozás Augustus 16-dikének eltelésével ismét elkezdődhessék, ha az ellenség maga a' fegyverek' nyúgodalmát még hamarabb felbe nem szakasztja. Midőn az alól-

írt *Katona* kormányozószerk a' Felső' parantsolatjára ezt a' fontos történetet a' *Széziai* lakosoknak tudokra adja, meg van előregyöződve a' felől, hogy ez a' hiradás a' hazafiúi buzgóságot ezen nagy és szent hadakozásnak valamint kezdetére úgy folytatására nézve is újjannan fellobbantja, 's a' nemzeti feltüzesesedésnek azon nemes példáit, 's azokat az áldozatokat, mellyek által a' hazafiak magokat a' köz jóért adják, nevékedő sokasággal és fényességgel állítia elé, 's a' mellyek a' Király és haza eránt való igaz hajlandóságnak bizonyosságai. —

„*Széziai* Királyi *Katona* *Kormány* szerk.

A' Berlii levelek ilyen történetről beszélnek: Midőn a' *Svéziai* *Korona* örökös Aug. 11-dikén reggel a' *Stettin* előtt táborozó ostromló seregeket szemlélgetvén, 's véllek katonai gyakorlást tartatván, a' vár' erősségeihez közelített volna, egy haubitzgolyó bissal réá löttek, a' melly 30 lépésnyi távolságra esett-le és pattant széllyel a' háta megett. Eszébe vévén, azután a' *Princz*, hogy némelley *Frantzia* katonák a' vár' erősségein kívül marhaeleséggyűjtésben foglalatoskodnak, 's azokra a' *Kozákok* réájok akarnak tsapni, izent a' *Frantzia* tisztnek, hogy jőjjön hozzá egy szóra, a' ki azonnal meg is jelent nálla egy hadi biztossal. A' *Princz* eleikbe terjesztette, nekik szép szóval, hogy miként rontotta legyen meg

a' Komendáns a' fegyvernyúgvást az által, hogy az erősségből réá lövetett: — „Én (ezek is a' Príncez tulajdon szavai voltak) most, ha a' Kozákokat réatok botsátánám, mind elfogathatnának benneteket, minthogy fegyver nélkül jövéen - ki a' várból nem oltalmazhatnátok magatokat.“ — A' Frantzia tiszt mentegette a' történetet, a' mint lehetett, de egyszersmind maga is kiműtatta azért való bosszszonkodását. A' Príncez még beszélgetett véle egy keveset, 's azzal elbotsátotta magától. A' közel álló Frantziák felszóval kijelentették, melly igen óhajtsák a' békességet.“

Svédziai Pomerania.

A' Gen. *Moreau* útazása 's *Stralsund*-ba való érkezése felől ezek jöttek - ki az oda való levelekben: —

„*Gothenburgból* Augustus' 6-dikán délben érkezett - meg a' *Stralsundi* parthoz ez a' nagy híró nevű Frantzia Generális. Ámérikában a' *Neu-Yorki* kikötőhelyben Jun. 26-dikán űlt a' Hannibal nevű Anglus hadi hajóra, 40 napok múlva érkezett - meg Európába szerentsésen. *Stralsundhoz* való kikötésekor ágyú durrogással és harangozással fogadtatott. Az nap délben a' Kormányozónál Generális *Engbrechtennél* ebédelt. A' Svédziai Koronaörökös, a' ki még nem érkezett volt vissza Pruszsiából, a' maga Generál - Adjutánsát *Gillenskiöldöt* és Gróf *Beahe* nevű Kamarás Urat küldötte fogadására és tisztelésére. Estvére maga ő K. Hertzegsege is megérkezett, és a' hintóból való kiszállásakor Generális *Moreau* által fogadtatott, a' midőn egymás' nyakába esvén, leg szívesebb barátsági érzékenységet bizonyítottak egymás eránt.

A' Koronaörökös az Országlószéki palotában rendeltetett szállást kedves vendégeinek: a' ki azoközben ott nem sokáig tartzkodott, hanem halmazott munkával eltöltött két napok után, útját *Berlin* felé tovább folytatta. — „A' Gen. *Moreau* fo-

gadtatása (így fejezi - ki magát a' *Stralsundi* újság) egyéberánt egészszen olyan volt, a' milyent a' szerentséltenség, az üldözietés, egyenesség, és jó hír név, tartozásképpen megkívánhatnak.

A' Generális *Moreau*' eddig való élete' leírása röviden: —

Származását vette Kis Britanniában (*Bretagnében*) *Mortaix* városában az 1763-dik esztendőben; az atya nemes ember volt; ő *Rennes* városában, a' hol a' törvényt tanulta, Prokurátorrá lett, 's a' törvénytudó ifiak között leg idősebb lévén, Törvényes Préfektussá, valami olyan forma tisztviselővé lett, mint a' régi Frantzia Univerzitásoknál a' Senior volt, 's közel 700 fiatal tudósok lévén alatta, mint ezeknek vezérek, a' szabadság' ügyét ugyan védelmezte, de azonban *Rennes* városát mind azoktól az iszonyatosságoktól megoltalmazta, a' mellyek akkor Frantzia országot pusztították. Azután, mint egy nemzeti testőrző Batalonnak Komendánsa a' valóságos hadi teátrouura is kilépett, nem soká Osztályos Generálisságot ért, 's valancint vitezességének úgy hazafiúságának is számos bizonyosságait mütatta. Flandriában *Nieuport*' megvétetetésének alkalmatosságával fel se vette azt a' kegyetlen parantsólatot, a' melly szeréht minden ott találtató Anglusokat kardra kellett volna hányattatni, és a' Hannoveránusokból álló őrző seregnek is megkegyelmezett.

A' Generális *Moreau* atyját éppen azon a' napon guillotinérozták - meg, mellyen amaz *Cadsand* szigetét meghódította. Ekkor tsak az igen nagy hazafiúság tartóztatta - el a' fiút attól, hogy hazáját el ne hagyja. Már ekkor annyira megesmértette volt jó katonasága által magát, hogy az 1796-dik esztendőben a' nagy híró nevű *Pischegru* helyett az ő vezérlése alá mentek a' Rénusi és Mosellai ármádák' vezér-

lését bizni. Miatt tselekedett ezen esztendőben, 's melly mesterségesen vonta visza seregeit Német országról a' *Jourdan* megvertetése után, mint tudva lévő dolgot mindenek emlegetik.

Az 1797-dik esztendőbeli történetek után nem szenvedhetvén *Moreau* a' Directoriumnak a' Főrvényhozó gyűlés ellen elkövetett erőszakoskodásait, 's azért annak kedvéből ki is esvén, önként letette a' vezérseget, 's falusi tsendes életre lépett: de a' honnét a' veszedelmeknek újabb elkövetkezésekkel ismét elhívattatott, 's midőn az 1807-dik esztendőbeli táborozásban Generális *Scheerer* Olasz országban megvertetett volna, ezen armádának maradványát ő vette ismét vezérlése alá, és azt e' lébb Alessandriába 's azután Genuába vezérelvén, itt annak vezérlését Generális *Jourbetnek* által adta. *Moreau* még ezen armádánál volt, mikor *Joubert* Augustus' 15-dikén azon esztendőben megtámadtván, 's néhány hibás állásokat, mellyek eránt őtet *Moreau* figyelmetessé tette vala, megjobbítani akarván, megölettetett. *Moreau* ugyan semmi vezéri hatalommal nem bírt már most ezen armádánál, de tsakugyan még is mindenek tölle kívánták a' rendeléseket, és ő ekkor is szerentsésen kiragadta az armádát a' veszedelemből.

Moreau a' maga innen való Párisba lett vizszamenetele után látta *Bonapártét* legelőször; segítségére volt néki az akkor fejtelenségnek elnyomásában, 's a' Brumaire 18-dik és 19-dik nevezetes napjainak elősegéllette az ő fő Konzulságra lett emeletését. Ekkor kapta Generális *Jourdan*nak Ostrach mellett történt megvertetése 's az ügy nevezest *Dunai* armádának elszélesztése után az 1800-ban organizáltatott Rénusi armádának vezérlését, 's az ezután következett táborozás által érdemeltette *Moreau* azt, hogy maga *Bonapárté* nem átallotta elmondani, hogy az ő Olasz

országi táborozásai egy fiatal Generaliscai, Generális *Moreaunak* ezen táborozása pedig egy tökéletes vezér' táborozása voltak volna. Ennek a' következése volt még ebben az esztendőben a' fegyvernyúgvás, 's nem soká azután a' *Lünevillei* békekesség, a' melly 1801-ben Febr. 8-dik napján kötött meg.

Mind ezekből nyilvánosság, hogy Gen. *Moreau* a' leg terhesebb 's egyszersmind leg fényesebb környülállások között vezérelte a' Frantzia armádákat. Katonai kitűző virtusa volt a' *bőltsességge!* összeköttetett szembetűnő *mérészség.* Ezek által tette érdemessé magát hazájának háládátosságára 's a' dolghoz értőknek bámulásokra. Betsületes voltáért nem tsak a' maga nemzete, hanem az ellenség is tisztelte.

A' békekességnek megkészfülése után a' szeretettől és tisztelettől kísértetvén, ismét vissza tért a' magános életnek homályosságába, a' melyből az 1804-dik esztendőben a' világnak elbámulására az által ragadtatott ismét ki, hogy az Első Konzúl parantsolatjára *Pischegrüvel* együtt elfogattatott, azért, hogy contrarevolutziót tsinálni, *Bonapártét* megölni, 's a' Bourboni házat viszaállítani akarták volna. *Pischegrü* mint számkivetetett, azért lopódzott volt bé, mint erőssítette, az országba, hogy az Emigransok' laistromából kitoröltethesse magát. Az ő sorsa a' lett, hogy, mint mondat tti; a' tömlötzhben maga ölte volna meg magát. *Moreau* felől nem bizonyíthaták meg, hogy valamelly összeesküvésnek részese lett volna; tsak a' jött ki rólla, hogy *Pischegrüvel* beszéllett. Így hát az ő egész bűne tsak abban állott volna, hogy egy szerentsétlent, a' ki valaha az ő fő vezére volt, el nem árult, mellyet az ő újelő bírái elégségesnek tartottak arra, hogy őtet két esztendei fogságra ítéljék, ha az önként való számkivetetést a' fogságnál e' lébb nem betsüli. A' jószágait meghagyták né-

ki. Ő a számkivettetést választotta, útját sietséggel Spanyol országba vette, ott hajóraült 's Amerikába menvén azolta többire Neu-Yorkban tartózkodott, 's onnétlépett most ismét ki a 'világ' teátrómára.

Utolsó Jegyzések.

Prága Aug. 20-dikán. Ő Cs. K. Felsőcsécsé a maga Felsőcsécsé vendégeivel az Orosz Császár és Pruszsus Király ő Felsőcsécsékkel, tegnap a Teinitzi vidéken fekvő Cs. K. armáda' egyrészenek megmustrálására ment. — A' Pruszsusi Koronaörökös Princez tegnap ide érkezett.

Prága, Aug. 23-dikán. A' Frantzia főbb hadi erő minden tudósítások szerint *Stézia* felé állítottatott vala ki az ellenségeskedéseknek újonnan való elkezdődésekkor. Maga Napoleon is itt volt. Gen. *Blücher*, a' ki egy szemmel tartó sereggel *Stéziában* hagyattatott, hathatósan verkedett Aug. 19-dikén *Lövenberg* mellett, melly után az ő serege egész a' *Boberig* előre nyomúlt, és a' Frantziák minden ezen hidon találtató hidakat és réveket elrontottak. Augustus 20-dikán ismét megtámadták valami 140 ezer Frantziák a' Gen. *Blücher* armádáját. Maga Napoleon is jelen volt. Gen. *Blücher* (kinek armádája 70 ezer emberre tételik) ily nagy erővel szembe nem állhatván, magát a' *Bober* mellől vissza vonta, hogy ismét megtámadólag kezdhessen a' munkához, minekutána az ellenségnek egy része más felé fordulánd. —

Mig ezek *Stéziában* folytak, a' Herceg *Schwartzenberg* vezérlése alatt levő szövetséges armáda a' Csehországi hegyeknek több pontjain által nyomúlt *Szaksoniába*, *Diepoldswalde* felé tartván. Semmi ellenséges seregekre nem talált. Gen. Gróf *Wittgenstein* Aug. 22-dikén jó reggel a' *Pirnáánál* levő Frantzia sántzes lögerre reá ütött; és azt estvéli 10 órakeréarohanással elfoglalta. A' Királyi familia *Dresdát* oda hagyta. A' fő hadi szállás ez nap' *Zepnitzben* volt *Marienberg* mellett. Ugy látszik, hogy Napoleon Császár nem tett volt számot a' szövetséges armádáknak ezen munkáikra, minthogy azonnal sietve vissza tért az ő fő armádája *Stéziából* az *Albis* felé. Azolta az az ellenséges sereg is vissza vonta magát, a' melly *Rumburgon* által (a' *Leitmeritzi* vidéken) *Gabelig* benyomúlt vala. Napoleon Császár 22-dikben késő estve visszaérkezett *Dresdába*.

A' Báró *Hiller* armádájának bal szárnya a' F. M. Lieétenant *Radwojevich* vezérlése alatt, Aug. 17-dikén *Zagrab* mellett a' Száva hidját elfoglalta, 's a' *Culpán* is által menvén maga *Károlyvár* felé, egy csapatja pedig *Fiume* fele sietett. — A' Fegyvertármester úr' fő hadi szállása Aug. 23-dikán *Klagenfurtba* tétellett által.

A' Felsőcsécsé Cs. K. Manifestumból egy árkust a' múlt postanapon megküldöttünk tisztelt Olvasóinknak: ma a' hátralévő részét küldjük.

A' Bétsi *Cursus* Aug. 25-dikén: — 100 Forint *Conventziós* pénz, 172 és 3/8 Forint *Váltóirédelában*. — Egy Császár arany 8 forint 2x és 1/3 krajtzár.

Irta Pántzél Dániel.